ECHO
ZACHODNIOPOMORSKIEJ WSI

Nr 11/2020

KOMUNIKAT – AKCJONARIUSZE „PZZ" W STOISŁAWIU 4

O KONFLIKTACH NA OBSZARACH WIEJSKICH 12

PO PIENIĄDZE Z PROW JESZCZE W TYM ROKU 15

Zachodniopomorska Izba Rolnicza

Prezes Izby: Andrzej Karbowy
Wiceprezes Izby: Jerzy Mariak
Członkowie Zarządu: Mirosław Ignaszak, Kazimierz Kuligowski, Anna Rydzkowska
Zajmujemy się w szczególności:
- bezpłatnym doradztwem prawnym;
- działalnością szkoleniową;
- zbieraniem opinii, wniosków, analiz i informacji gospodarczych;
- działaniem na rzecz tworzenia rynku rolnego;
- pomocą w powoływaniu zrzeszeń i stowarzyszeń producentów rolnych;
- doradztwem w zakresie produkcji rolniczej;
- współpracą z jednostkami doradztwa rolniczego;
- działaniem na rzecz rozwoju infrastruktury rolnictwa i wsi;
- doradztwem w zakresie poprawy jakości produktów rolniczych;
- promowaniem produktów rolniczych i ich eksportu;
- działaniem na rzecz ochrony środowiska i wiejskiego dziedzictwa kulturowego.

Echo Zachodniopomorskiej Wsi: pismo Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej.

Adres redakcji:
ul. Chmielewskiego 22A/9, 70-028 Szczecin
tel. 91 484 40 72
e-mail: izba@zir.pl
www.zir.p

ul. Słowiańska 5, 75-846 Koszalin
tel. 94 346 05 14
e-mail: koszalin@zir.pl
www.zir.pl

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Szanowni Państwo!

Jesień zbliża się nieuchronnie ku końcowi. Rolnicy zakończyli już zasiewy ozimin, a także dobiegają końca zbiory roślin okopowych oraz kukurydzy. W dalszym ciągu skutki koronawirusa Covid-19 są bardzo dotkliwe dla całego społeczeństwa. Oddziaływanie pandemii nierówno dotknęło różne typy gospodarstw. Szczególny związek między epidemią a produkcją mają działy specjalne gospodarki rolnej zarówno roślinnej, jak i zwierzęcej.
Nie milkną również problemy rolników z prowadzeniem działalności rolniczej a „nowymi" mieszkańcami wsi. Wprowadzenie reformy planowania przestrzennego powinno przyczynić się do zmniejszenia konfliktów na obszarach wiejskich poprzez wskazanie terenów na których jest prowadzona działalność rolnicza i jednocześnie objętych zakazem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
Zachęcam do lektury celem zapoznania się z innymi ważnymi wydarzeniami.

Andrzej Karbowy – Prezes Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej

Spis treści

POSIEDZENIA ZARZĄDU ZIR 4
KOMUNIKAT – AKCJONARIUSZE „PZZ" W STOISŁAWIU 4
INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH 5
INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI 14
INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI i MODERNIZACJI ROLNICTWA . . 15

POSIEDZENIE ZARZĄDU ZIR

Dnia 18 listopada br. odbyło się posiedzenie Zarządu Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej, w którym uczestniczył także p. Stanisław Baliński – delegat do KRIR.
Posiedzenie obywające się w całkowitym reżimie sanitarnym otworzył Prezes ZIR p. Andrzej Karbowy. Głównym tematem, obok analizy przez Zarząd bieżących problemów występujących w rolnictwie, rolników zamieszkujących tereny województwa zachodniopomorskiego, było wstępne omówienie organizacji kolejnego Walnego Zgromadzenia ZIR, które ze względu na obecną sytuację epidemiologiczną może odbyć się on-line.
Członkowie Zarządu dyskutowali na temat szkód wyrządzanych przez zwierzęta chronione, szczególnie przez ptactwo i żubry na polach rolników, jak również powrócili do tematu związanego ze szkodami powodowanymi przez zwierzynę łowną, głównie dziki i jelenie. Zgodnie twierdząc, że ww. gatunki zagrażają racjonalnej gospodarce rolnej. Najistotniejszym faktem jest w dalszym ciągu najszybsza redukcja zwierzyny, za którą częściowo odpowiada Skarb Państwa, ponieważ problem narasta, a populacje dzikich zwierząt zwiększają się w zastraszającym tempie. Zdaniem członków Zarządu należałoby jak najszybciej dokonać zmian w przepisach, a także dokonać korekt w rocznych planach łowieckich zwiększając maksymalnie odstrzał. Zarząd poparł również apel Wielkopolskiej Izby Rolniczej skierowany do Ministra Rolnictwa o podjęcie pilnych działań mających na celu przywrócenie możliwości polowań zbiorowych przez koła łowieckie. Konieczne jest ustalenie reguł i zasad obowiązujących przy wykonywaniu polowania systemem polowań zbiorowych w aktualnej sytuacji związanej ze zwalczaniem pandemii COVID-19.
Na posiedzeniu podjęto również temat związany z wezwaniem akcjonariuszy Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" w Stoisławiu do złożenia dokumentów akcji Spółki w celu ich dematerializacji i zarejestrowania akcji w rejestrze akcjonariuszy. Jak czytamy na stronie internetowej „PZZ" Stoisław dokumenty akcji można składać w Spółce, w terminie do dnia 26 lutego 2021 roku. Z dniem 1 marca 2021 roku wygaśnie z mocy prawa moc obowiązująca dokumentów akcji wydanych przez Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie „PZZ" w Stoisławiu S.A., a moc prawną uzyskają wpisy w rejestrze akcjonariuszy. Za akcjonariusza Spółki uważać się będzie tylko tę osobę, która będzie wpisana do rejestru akcjonariuszy.
Członkowie Zarządu na zakończenie omówili korespondencję, która wpłynęła do biura ZIR w ciągu ostatnich dni, a dotyczyła ona m.in. rozdysponowania gruntów dzierżawionych z KOWR, szacowania szkód łowieckich, problemów z wnioskami o oszacowanie strat w uprawach rolnych.

KOMUNIKAT – AKCJONARIUSZE „PZZ" W STOISŁAWIU

Zarząd Przedsiębiorstwa Zbożowo – Młynarskiego „PZZ" w Stoisławiu Spółki Akcyjnej z siedzibą w Stoisławiu, wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Koszalinie IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000306013, o kapitale zakładowym w pełni opłaconym w wysokości 35.000.000,00 zł, NIP 669-050-21-87, BDO 000003906, zwanej dalej także „Spółką", działając na podstawie art. 16 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 roku o zmianie ustawy - Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1798 ze zm.), wzywa wszystkich akcjonariuszy Spółki, do złożenia dokumentów akcji Spółki w celu ich dematerializacji i zarejestrowania akcji w rejestrze akcjonariuszy. Dokumenty akcji prosimy składać w Spółce, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 26 lutego 2021 roku. Z dniem 1 marca 2021 roku wygaśnie z mocy prawa moc obowiązująca dokumentów akcji wydanych przez Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie „PZZ" w Stoisławiu S.A., a moc prawną uzyskają wpisy w rejestrze akcjonariuszy. Za akcjonariusza Spółki uważać się będzie tylko tę osobę, która będzie wpisana do rejestru akcjonariuszy. Dokumenty akcji zachowają moc dowodową wyłącznie w zakresie wykazywania przez akcjonariuszy wobec Spółki, że przysługują im prawa udziałowe, przez okres pięciu lat od dnia wejścia w życie wskazanej powyżej ustawy, tj. do dnia 1 marca 2026 roku.
Dokumenty akcji można złożyć osobiście, po okazaniu dokumentu tożsamości, w siedzibie Spółki w Stoisławiu, pod adresem: Stoisław 11, 76-031 Mścice, w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 11.00 do 14.00. Termin złożenia dokumentów akcji w siedzibie Spółki należy uprzednio uzgodnić telefonicznie pod nr tel. (094) 34 55 958 lub (094) 34 55 940 – w godzinach od 08.00 do 11.00.
Dokumenty akcji można również wysłać na adres siedziby Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" w Stoisławiu S.A. (76-031 Mścice, Stoisław 11) listem poleconym lub przesyłką kurierską, w zamkniętej kopercie, z dopiskiem „Dematerializacja akcji - Nie otwierać". W takim przypadku wraz z dokumentami akcji należy przesłać podpisane przez akcjonariusza oświadczenia, wymagane dla potrzeb zarejestrowania w rejestrze akcjonariuszy. Wzory oświadczeń dostępne są na stronie internetowej Spółki www.stoislaw.pl w zakładce Akcjonariusze/Dematerializacja/Wzory dokumentów.
Złożenie dokumentów akcji odbywa się za pisemnym pokwitowaniem wydanym akcjonariuszowi. W przypadku przesłania akcji pokwitowanie zostanie wysłane na wskazany przez akcjonariusza adres do doręczeń.
W przypadku działania akcjonariusza przez pełnomocnika, należy załączyć oryginał pełnomocnictwa, sporządzonego według wzoru zamieszczonego na stronie internetowej Spółki www.stoislaw.pl, w zakładce Akcjonariusze/Dematerializacja/Wzory dokumentów.
Jednocześnie Zarząd Spółki informuje, że Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" w Stoisławiu S.A. dokonało wyboru Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej Oddziału - Biura Maklerskiego w Warszawie, KRS 0000026438, jako podmiotu prowadzącego rejestr akcjonariuszy Przedsiębiorstwa Zbożowo-Młynarskiego „PZZ" w Stoisławiu S.A.
Niniejsze wezwanie jest drugim spośród pięciu wymaganych przez przepisy prawa. Kolejne wezwania będą dokonywane w odstępach nie krótszych niż 2 tygodnie i nie dłuższych niż miesiąc.

Dodatkowe informacje lub wyjaśnienia dotyczące dematerializacji akcji udzielane są pod nr tel. (94) 34 55 958 lub (94) 34 55 940 w dni robocze (od poniedziałku do piątku) - w godzinach od 8:00 do 11:00.

INFORMACJE KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH

Pomoc covid nie dla następców prawnych

Na wniosek Rady Powiatowej Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Koninie, Zarząd KRIR zwrócił się do MRiRW o pomoc dla rolników dotkniętych kryzysem COVID-19, którzy po dniu 1 marca br. przejęli gospodarstwa wraz ze zwierzętami.
W świetle obowiązujących aktualnie przepisów rolnikom, którzy przejęli gospodarstwa wraz ze zwierzętami po dniu 1 marca br., nie przysługuje pomoc z tytułu strat poniesionych w wyniku COVID 19, ponieważ na dzień 1 marca br. posiadaczami tych zwierząt, byli jeszcze poprzedni właściciele.
W odpowiedzi resort rolnictwa poinformował, że:

- w razie śmierci podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą fizyczną, czy też rozwiązania, połączenia lub podziału podmiotu ubiegającego się o przyznanie pomocy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej
- lub wystąpienia innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne,
- jak również w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa tego podmiotu w toku postępowania,

nie jest możliwe wstąpienie do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy przez jego następcę prawnego przez nabywcę gospodarstwa lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części.
Nie przewiduje się również możliwości przyznania i wypłaty pomocy następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa lub jego części, albo przedsiębiorstwa lub jego części.
Powyższe ograniczenia sukcesji prawnej wynikają z istoty i wyjątkowego celu działania, a także jego pilnego i specyficznego charakteru. Pomoc w ramach nowego działania jest ukierunkowana na podtrzymanie żywotności i kontynuację prowadzonej działalności przez konkretne podmioty, które w sposób szczególny zostały dotknięte kryzysem związanym z epidemią COVID-19.
Nie jest ona adresowana do następców prawnych, którzy wstąpią w prawa i obowiązki tych podmiotów na etapie przyznawania lub wypłaty pomocy.

Zagospodarowanie tusz zwierząt prawnie chronionych

W odpowiedzi na pismo Zarządu KRIR z dnia 18 września 2020r., przy którym przekazano wniosek Podlaskiej Izby Rolniczej sprawie zmiany przepisów dotyczących zagospodarowania tusz zwierząt prawnie chronionych, sytuacji gdy był wydany na nie odstrzał i wszczęcia procesu legislacyjnego sprawie zmiany ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego i aktów wykonawczych, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 19.10.2020 informuje, co następuje:
"Przede wszystkim należy podkreślić. że bobry i żubry zgodnie z przepisami z zakresu ochrony przyrody należą do zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, tj. bóbr europejski (Castor fiber) posiada w Polsce status zwierzęcia objętego ochroną częściową, które można pozyskiwać (co rozumie się jako chwytanie, łowienie lub zbieranie zwierząt gatunków chronionych lub ich części i produktów pochodnych do celów gospodarczych), zaś żubr (Bison bonasus) jest gatunkiem podlegającym ochronie ścisłej.
Ponadto, bobry i żubry zgodnie z przepisami z zakresu prawa łowieckiego nic są zaliczane do zwierząt łownych, zaś łoś (Alces alces), choć znajduje się na liście gatunków zwierząt łownych, objęty jest całoroczną ochroną (nie wyznaczono dla tego gatunku okresów polowań).
Natomiast przepisy prawa żywnościowego stanowią, że do celów spożycia przez ludzi pozyskuje się, co do zasady, mięso ze zwierząt gospodarskich kopytnych, drobiu, zajęczaków, a także zwierząt dzikich utrzymywanych w warunkach fermowych oraz zwierząt łownych.
Jednocześnie, polskie instytucje państwowe takich jak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska lub Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska wydają zezwolenia na odstrzały zwierząt objętych ochroną, ale wyłącznie w pew-

nych, ściśle określonych przypadkach, biorąc pod uwagę brak szkodliwego wpływu takich działań na zachowanie we właściwym stanie populacji tych gatunków.
W latach 2017-2019, na prośbę resortu środowiska, w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozważano kwestię wykorzystania mięsa z gatunków zwierząt chronionych do celów spożycia przez ludzi, biorąc pod uwagę przepisy z zakresu bezpieczeństwa żywności, tj. wykorzystania mięsa na własne potrzeby myśliwego lub ewentualnego wprowadzania na rynek mięsa z takich gatunków. Ostatecznie, zdecydowano jednakże o nic podejmowaniu tej tematyki w bieżących pracach legislacyjnych.
Podsumowując, aktualnie w resorcie rolnictwa nie są prowadzone prace legislacyjne zmierzające do umożliwienia wykorzystywania mięsa ze zwierząt podlegających ochronie do celów konsumpcyjnych."

Nie będzie usprawnienia w szacowaniu szkód łowieckich

W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych z 31 sierpnia 2020 r. w sprawie szacowania szkód położonych na obszarach dwóch obwodów łowieckich, Minister Klimatu i Środowiska przedstawił następujące wyjaśnienia.
Zmiana przepisów prawa mających na celu nałożenie obowiązku szacowania całości szkód łowieckich na dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego, na obszarze którego znajduje się większa część danej uprawy, spowodowałaby sytuację, w której dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego miałby obowiązek finansowania odszkodowań za szkody łowieckie wyrządzone na obszarze uprawy leżącej na terenie innego obwodu łowieckiego, na którym nie prowadzi gospodarki łowieckiej oraz nie ma możliwości wykonywania polowania. Rozwiązanie takie nie znajduje uzasadnienia. Informuję także, że znowelizowany system szacowania szkód obowiązujący od 1 kwietnia 2018 r. wymaga sprawdzenia realizacji przepisów w praktyce, w dłuższym okresie czasu, tak aby można było dokonać jego oceny oraz wprowadzić ewentualne modyfikacje. Obecnie resort środowiska nie planuje podjęcia działań w zakresie uregulowań prawnych dotyczących systemu szacowania szkód.

Podzielność składki zdrowotnej za pomocnika rolnika

Do Biura KRIR wpłynęła odpowiedź Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wystąpienie Zarządu KRIR z 13 października 2020 r., realizujące wniosek z V Posiedzenia Krajowej Rady Izb Rolniczych, z 9.09.2020 r., o zmianę przepisów i wprowadzenie zasady podzielności składki zdrowotnej za pracownika sezonowego proporcjonalnie do liczby przepracowanych dni.
Minister wyjaśnia, że kwestia składki zdrowotnej za pomocnika rolnika była podnoszona w wystąpieniach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do Ministra Zdrowia. Jednak propozycje zmian w tym zakresie nie spotkały się z aprobatą. Wynika to z tego, że zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczenia zdrowotnego, składka na to ubezpieczenie zdrowotne w stosunku do wszystkich ubezpieczonych jest płacona miesięcznie i jest niepodzielna.
Nie ulega ona proporcjonalnemu zmniejszeniu, gdy osoba podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu tylko przez część miesiąca, w tym przypadku z tytułu zawarcia umowy o pomocy przy zbiorach. Jeżeli w danym miesiącu pomocnik, tak jak wszyscy inni ubezpieczeni, zawiera kilka umów to jest zgłaszany i ubezpieczany od każdej z tych umów.
Ubezpieczenie zdrowotne oparte jest w szczególności na zasadach solidarności społecznej, równego traktowania oraz zapewnieniu równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. W związku z tym trudno znaleźć uzasadnienie do wprowadzenie odrębnego mechanizmu opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne dla wybranej grupy osób, w tym przypadku pomocników rolnika. Zapewne spotkałoby się to z niezadowoleniem, jak i roszczeniami innych grup ubezpieczonych, którzy korzystają z identycznej ochrony ubezpieczeniowej. Zgodnie z zasadami równego traktowania oraz solidarności społecznej, wszystkie osoby ubezpieczone, niezależnie od wysokości opłacanej składki, mają prawo do takich samych świadczeń zdrowotnych finansowanych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i powinny liczyć się konicznością spełniania jednolitych zobowiązań. Zatem mimo, że postulat wprowadzenia składki zdrowotnej za pomocników rolnika w wymiarze proporcjonalnym do liczby przepracowanych dni jest znany w resorcie rolnictwa, ze względu na jednoznaczne stanowisko Ministra Zdrowia nie jest możliwy do realizacji.

Nie ma zgody UE na ubezpieczenie od szkód powodowanych przez gryzonie Nie ma zgody UE na ubezpieczenie od szkód powodowanych przez gryzonie

W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu KRIR z 13 października 2020 r., dotyczące wniosku z V Posiedzenia Krajowej Rady Izb Rolniczych, o wpisanie do kanonu zdarzeń losowych, ujętych w ustawie o ubezpieczeniach upraw i zwierząt gospodarskich, dodatkowego zdarzenia, to jest szkód spowodowanych przez zwierzęta, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował, że Wytyczne Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich w latach 2014–2020 (Dz. Urz. UE 2014 C 204 str. 1) przewidują możliwość udzielenia pomocy ze środków publicznych w formie dopłat do składek ubezpieczeń producentów rolnych z tytułu szkód spowodowanych jedynie przez zwierzęta chronione. Zgodnie z ww. Wytycznymi „zwierzę chronione" oznacza każde zwierzę chronione przepisami unijnymi lub prawodawstwem krajowym. Zatem w trakcie aktualnie trwających prac nad systemem ubezpieczeń w rolnictwie nie jest brane pod uwagę uwzględnienie w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczaniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich możliwości ubezpieczenia szkód spowodowanych przez zwierzęta, które nie podlegają ochronie zgodnie z przepisami unijnymi lub krajowymi.

Wniosek o zapewnienie środków na dopłaty do składek ubezpieczenia - pierwszeństwo dla skutków epidemii

W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu KRIR z 13 października 2020 r., na wniosek z V Posiedzenia Krajowej Rady Izb Rolniczych, o zapewnienie środków na dopłaty do ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, należnych producentom rolnym zgodnie z ustawą, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformował, że wysokość środków na dopłaty do składek ubezpieczenia możliwych do zaangażowania w ramach ustaw budżetowych na poszczególne lata związana jest z panującą w danym czasie sytuacją gospodarczą. Dlatego uwzględniając obecnie występującą epidemię COVID-19, wydatki budżetu państwa skierowane są w głównej mierze na przeciwdziałanie wystąpieniu skutków epidemii, w tym w rolnictwie.

O systemie monitoringu suszy

Realizując wniosek zgłoszony podczas V Posiedzenia Krajowej Rady Izb Rolniczych, 14 października 2020 r. Zarząd KRIR wystąpił o jednoznaczne określenie jaki system monitoringu warunków pogodowych będzie obowiązywał w najbliższym czasie. W odpowiedzi resort rolnictwa przedstawił poniższe wyjaśnienia.
Od momentu uruchomienia przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej ze względów ekonomicznych i technologicznych nie było możliwe wykorzystanie metod teledetekcji satelitarnej na potrzeby szacowania strat w uprawach rolnych. Dlatego IUNG-PIB rozwinął sieć własnych stacji meteorologicznych i pomiarów wilgotności gleby oraz włączył w tę sieć regionalne stacje meteorologiczne (m.in.: stacje Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych, jednostek samorządowych).
Od 2020 r. dodatkowym źródłem danych wykorzystywanych w ww. systemie są dane pochodzące z sieci POLRAD, zbudowanej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB sieci radarów meteorologicznych (naziemne urządzenia teledetekcyjne). Dane te są wykorzystywane w konstrukcji map klimatycznego bilansu wodnego. Jest to bardzo ważne źródło danych z uwagi na znaczenie opadu atmosferycznego w klimatycznym bilansie wodnym, który w bardzo dużym stopniu decyduje o wielkości suszy rolniczej.
Dane radarowe pozwalają na znaczne uszczegółowienie pola opadów dla całego kraju. Zwiększenie dokładności określenia wielkości opadu na terenie kraju spowodowało, że nastąpiła zdecydowana poprawa wyznaczenia granic obszarów objętych suszą rolniczą. Wdrożenie teledetekcji radarowej sieci POLRAD – pozwoliło na precyzyjne modelowanie map opadów z rozdzielczością 1x1 km. Jednakże należy podkreślić, że dane ze stacji czy posterunków meteorologicznych wchodzących w skład SMSR i radaru uzupełniają się wzajemnie, aby dać możliwie dokładny obraz warunków meteorologicznych na danym obszarze.
System monitoringu suszy prowadzony przez IUNG-PIB podlega ciągłej rozbudowie i doskonaleniu. Obecnie trwają prace badawczo-rozwojowe nad wdrożeniem metod teledetekcji satelitarnej opartej o dane wysokiej rozdzielczości (Sentinel 1 i 2) oraz średniej rozdzielczości (Terra/Modis). Metody te nie tylko uwzględniają wpływ suszy, ale również innych czynników decydujących o przebiegu wegetacji i o kształtowaniu plonu. Wdrożenie metod teledetekcji satelitarnej pozwoli na kolejne udoskonalenie SMSR, dlatego w miarę dostępności środków, ten kierunek będzie rozwijany w przyszłości i rekomendowany do wykorzystania.
Jednocześnie MRiRW podkreśla, że urządzenia stacjonarne, rejestrujące zdarzenia pogodowe na powierzchni ziemi, są cennym uzupełnieniem systemu, ale tylko wtedy, gdy są integralną częścią całego krajowego systemu monitoringu, w szczególności posiadają jednolite parametry techniczne.
Dlatego nie wszystkie stacje meteorologiczne, stawiane przez jednostki samorządu terytorialnego, czy inne instytucje, mogą być włączone do monitoringu suszy prowadzonej przez IUNG-PIB. Stacje ujęte w SMSR powinny przekazywać wiarygodną informację meteorologiczną. W tym celu muszą spełniać szereg warunków, takich jak m.in. odpowiednia lokalizacja, czy wspomniane powyżej parametry techniczne (m.in. atesty, dwa deszczomierze). Dodatkowo powinny być połączone z siecią SMSR (telemetria, połączenie z serwerem IUNG-PIB), aby na bieżąco mogły przesyłać na odległość zgromadzone dane.
IUNG-PIB podejmuje starania, aby System Monitoringu Suszy Rolniczej możliwie najdokładniej obrazował sytuację w produkcji rolniczej. Wykorzystanie nowoczesnej technologii w oparciu o dane teledetekcyjne wymaga odpowiedniego jej przygotowania, w tym sprawdzenia prawidłowości otrzymanych wyników. W tym celu IUNG-PIB zachęca wszystkich zainteresowanych rolników do bieżącej współpracy oraz przekazywania danych, które pozwolą na dalsze udoskonalenie systemu monitoringu z korzyścią dla rolników w całym kraju.

Co dalej z paszami zawierającymi GMO?

W dniu 10 listopada 2020 r. Zarząd KRIR zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do przedłużenia możliwości stosowania pasz z roślin genetycznie modyfikowanych w żywieniu zwierząt, w związku ze zbliżającym się terminem wejścia w życie przepisu art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy o paszach, który stanowi o zakazie wytwarzania, stosowania i wprowadzania do obrotu pasz genetycznie zmodyfikowanych oraz organizmów genetycznie zmodyfikowanych przeznaczonych do użytku paszowego.
Powszechnie dostępne dane wskazują, że na chwilę obecną nie jest możliwe w Polsce stosowanie tzw. alternatywnych źródeł białka bez wyraźnego wzrostu cen pasz. Wprowadzenie obostrzeń w postaci zakazu stosowania pasz GMO w Polsce spowoduje znaczne pogorszenie się konkurencyjności polskich producentów drobiu, trzody chlewnej i bydła.

Wniosek o zawieszenie kontroli ARiMR na miejscu

W związku z panującą epidemią koronawirusa, Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych wystąpił 12 listopada 2020 r. do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o zawieszenie przeprowadzania czynności kontrolnych w gospodarstwach rolnych do końca 2020 r.
Na skutek wprowadzonych obostrzeń biura powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zostały zamknięte. Jednak nadal prowadzone są czynności kontrolne z zakresu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt w gospodarstwach rolnych , co w obecnej sytuacji epidemiologicznej budzi poważne obawy. Pracownicy Agencji w celu przeprowadzenia kontroli terenowej wchodzą do budynków inwentarskich oraz mieszkań rolników celem weryfikacji dokumentacji m.in. rejestrów wypasów, paszportów, ksiąg stada.
Niezrozumiała jest sytuacja, w której z jednej strony zamyka się biura powiatowe, co utrudnia bieżące załatwianie spraw, m.in. możliwość rejestracji bydła w placówce ARiMR, zaś z drugiej dopuszcza się wizyty pracowników Agencji w gospodarstwach.
Zdaniem samorządu rolniczego narażanie zarówno pracowników dokonujących kontroli, jak i rolników jest nieuzasadnione. Zgodnie z rządowymi wytycznymi należy ograniczać wszelkie kontakty, które nie są aktualnie niezbędne, tak aby nie rozprzestrzeniać wirusa i nie narażać rolników, pracowników ARiMR i ich rodzin na zachorowanie.
W gospodarstwach utrzymujących zwierzęta zachorowanie jest szczególnie dotkliwe, gdyż opieka nad zwierzętami wymaga codziennej obecności rolnika, a często nie ma go w jego pracy kto zastąpić.
Mając na względzie powyższe Zarząd KRIR wnioskuje o zawieszenie przeprowadzania ww. kontroli na miejscu.
W odpowiedzi na wystąpienie Zarządu KRIR z 10 listopada 2020 roku w sprawie zawieszenia przeprowadzania czynności kontrolnych w gospodarstwach rolnych do końca 2020 roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udzielił następujących wyjaśnień:
Zgodnie z art. 68 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 809/2014, co do zasady kontrole na miejscu w zakresie wymogów lub norm zasady wzajemnej zgodności dotyczą 1% całkowitej liczby beneficjentów otrzymujących płatności, do których stosuje się zasadę wzajemnej zgodności.
Jednocześnie, jeżeli przepisy dotyczące danego wymogu ustalają inny minimalny wskaźnik kontroli, należy stosować ten wskaźnik w odniesieniu do kontroli danego wymogu, w tym przypadku poziomu kontroli wynikającego z przepisów sektorowych dotyczących IRZ.
Zgodnie z art. 9 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2020/532 w związku ze środkami wprowadzonymi w celu walki z pandemią COVID-19, państwa członkowskie mają możliwość zmniejszenia poziomu kontroli na miejscu wymogów zasady wzajemnej zgodności z 1% do 0,5% w odniesieniu do wniosków składanych w 2020 r. Jednakże, zmniejszenie to nie dotyczy poziomów kontroli wynikających z innych przepisów sektorowych (np. w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt).
Zmniejszenie poziomu kontroli zasady wzajemnej zgodności w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt byłoby możliwe jedynie w przypadku zmniejszenia poziomu kontroli urzędowych w tym zakresie.
Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej z dnia 19 maja 2020 roku minimalne poziomy kontroli ustanowione w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1505/2006 zmienionym rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1033/2010 dla owiec i kóz oraz w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1082/2003 w brzmieniu zmienionym przez Komisję rozporządzeniem (WE) nr 1034/2010 oraz w rozporządzeniu (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem (UE) nr 653/2014 w odniesieniu do bydła nie będą podlegały zmianie w 2020 roku.
Jednocześnie państwo członkowskie może sobie wybrać termin przeprowadzenia kontroli w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt obejmujących minimalny odsetek gospodarstw i/lub zwierząt, biorąc pod uwagę uwarunkowania związane z rozprzestrzenianiem się COVID-19, ale co do zasady poziom ich wykonania nie może zostać zmniejszony poniżej norm przewidzianych w ww. regulacjach prawnych i musi być zrealizowany w ciągu roku kalendarzowego.
Zatem odnosząc się do kwestii zawieszenia przeprowadzania czynności kontrolnych w gospodarstwach rolnych do końca 2020 roku należy stwierdzić, iż w świetle powyższych przepisów stanowiłoby to naruszenie prawa, co w konsekwencji miałoby m.in. negatywny wpływ na otrzymywane przez beneficjentów płatności.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska w sprawie szkód wyrządzanych przez zwierzęta chronione

W dniu 2 listopada 2020 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska udzieliło odpowiedzi na wniosek Zarządu KRIR w sprawie szkód wyrządzanych przez ptaki chronione na polach rolników niszczonych lub uszkadzanych w znacznym stopniu.
Ministerstwo Klimatu i Środowiska w swoim wystąpieniu informuje, iż zgodnie z art. 126 ust. I ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez 5 gatunków: żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry, przy czym odpowiedzialność ta nie obejmuje utraconych korzyści, a ogranicza się jedynie do szkody rzeczywistej, którą należy wykazać.
Należy w tym miejscu podkreślić, iż szkody spowodowane przez gatunki wymienione w art. 126 ustawy o ochronie przyrody — bobra (np. ścięte drzewa, teren zalany w wyniku spiętrzenia wód przez tamę, nory ziemne), wilka czy rysia (np. zagryzione zwierzęta gospodarskie) są stosunkowo trwałe, a ich skutki i zakres można ocenić nawet po upływie kilku, kilkunastu dni. W przypadku szkód wyrządzonych przez ptaki na polach uprawnych nawet zmiana warunków atmosferycznych (w szczególności wystąpienie opadów) może istotnie utrudnić, a nawet uniemożliwić, jakąkolwiek ocenę. W wielu wypadkach problematyczne byłoby również ustalenie gatunku odpowiedzialnego za spowodowanie szkód — głównie z uwagi na często znaczną rotację stad, a także obecność ratunków nie żerujących na zasiewach. Wymienione powyżej kwestie powodują, że oszacowanie szkody i udowodnienie, iż została ona wyrządzona przez konkretny gatunek, za którego wyrządzone szkody mogłoby ewentualnie przysługiwać odszkodowanie, byłoby niezwykle trudne, a w niektórych przypadkach niemożliwe.
Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że na podstawie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powodowane przez niektóre gatunki zwierząt (żubry, wilki, niedźwiedzie, rysie i bobry) jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Ponadto, Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda, zaś instytucje państwa nie mogą być pociągane do odpowiedzialności za szkody, nawet jeśli istnieje wola do rekompensowania właściwych szkód.
Ponadto należy zauważyć, że obecnie pewną formę wsparcia dla osób ponoszących szkody w gospodarstwach rolnych w związku z bytowaniem zwierząt gatunków chronionych jest zwolnienie z obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska na czynności zakazane w stosunku do tych gatunków. Zgodnie bowiem z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1000, z późn. zm.), opłacie skarbowej nie podlega zezwolenie wydawane osobom fizycznym na działania związane z płoszeniem i miejscowym ograniczaniem populacji gatunków zwierząt wyrządzających szkody w gospodarstwie rolnym, leśnym lub rybackim nieobjętych odszkodowaniem Skarbu Państwa (załącznik 1, część III, pkt 44, zwolnienie nr 13).
Ponadto, zagadnienie związane z negatywnym oddziaływaniem chronionych gatunków ptaków na gospodarkę rolną stanowi ważną i istotną kwestię, która będzie przedmiotem dalszych analiz i ocen, również pod kątem możliwości zastosowania rozwiązań prawnych.

MRiRW w sprawie pomocy producentom ziemniaków

W odpowiedzi na nasze pismo w sprawie problemów producentów ziemniaków związanych z wystąpieniem pandemii COVID-19, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poinformowało, że nabór wniosków o pomoc w ramach instrumentu „Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19" w ramach działania „Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, zakończył się 7 października 2020 r.
Wsparcie w ramach zakończonego naboru miało formę nadzwyczajnej, jednorazowej zryczałtowanej pomocy finansowej w wybranych sektorach, określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Pomoc dla rolników szczególnie dotkniętych kryzysem COVID-19" w ramach działania „Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 1467).
Podstawą do opracowania założeń dotyczących wsparcia były wytyczne zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/872 z dnia 24 czerwca 2020 r. zmieniającym rozporządzenie(UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do szczególnych działań mających zapewnić nadzwyczajne tymczasowe wsparcie w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz. Urz. UE L 204 z 26.6.2020, str. 1). Zgodnie z rozporządzeniem (UE)2020/872, wsparcie ma zaradzić problemom związanym z płynnością ,które zagrażają ciągłości działalności rolników w danym sektorze. Wsparcie powinno być przyznawane na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, które mogą obejmować sektory produkcyjne, rodzaje rolnictwa, struktury gospodarstw, rodzaje wprowadzania produktów rolnych do obrotu czy liczbę zatrudnionych pracowników sezonowych.
Biorąc pod uwagę wysokość strat w poszczególnych sektorach produkcji rolnej, jak również ograniczony budżet na realizację przedmiotowego wsparcia, pomoc została skierowana dla rolników indywidualnych prowadzących działalność w obszarze sektorów, w których zidentyfikowano największe potrzeby w zakresie natychmiastowego wsparcia, którego celem jest rekompensata przynajmniej części strat, jakie rolnicy ponieśli w wyniku wystąpienia epidemii COVID-19. Wobec powyższego pomoc jest udzielana w sektorze wołowiny, mleka, wieprzowiny, drobiu, kóz, owiec oraz roślin ozdobnych pod osłonami grzewczymi.
Ponadto w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uruchomiona została pomoc dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą w sektorze rolnym i przetwórstwie rolno-spożywczym w formie kredytów obrotowych na finansowanie bieżącej działalności z dopłatami do oprocentowania i z gwarancją ich spłaty. Kredyty są udzielane przez banki współpracujące z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Dopłaty do oprocentowania kredytów są stosowane przez 12 miesięcy w wysokości 2% w skali roku oraz jest udzielana gwarancja ich spłaty na okres:

- 39 miesięcy (okres spłaty kredytu 36

miesięcy + dodatkowe 3 miesiące) dla kredytu odnawialnego,
- 51 miesięcy (okres spłaty kredytu 48 miesięcy + dodatkowe 3 miesiące) dla kredytu nieodnawialnego.

Powyższe kredyty są udzielane do dnia 31 grudnia 2020 r. Szczegółowa lista banków kredytujących dostępna jest pod adresem:
https://www.bgk.pl/przedsiebiorstwa/gwarancja-splaty-kredytu-z-fgr/
https://www.gov.pl/web/rolnictwo/fundusz-gwarancji-rolnych

Jednocześnie zgodnie z ustawą z dnia 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. 2020 poz. 1086) stosowane są dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych między innymi podmiotom prowadzącym działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych wynikających z rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Stosownie do przepisów ww. ustawy kredyty obrotowe odnawialne lub nieodnawialne z dopłatami do oprocentowania mogą być udzielane w celu zapewnienia płynności finansowej utraconej lub zagrożonej utratą w związku z rozprzestrzenianiem się COVID-19. Kredyty te są udzielane na warunkach komercyjnych, natomiast z Funduszu Dopłat do Oprocentowania są realizowane dopłaty do oprocentowania w wysokości:
- 2% w przypadku mikroprzedsiębiorców, małych lub średnich przedsiębiorców,
- 1% w przypadku dużych przedsiębiorców.

Dopłaty są stosowane do umów zawartych do dnia 31 grudnia 2020 r. Szczegółowe informacje oraz lista banków kredytujących dostępne są pod adresem:
https://www.bgk.pl/pakietpomocy/doplaty-do-oprocentowania/.

Ustawa o ochronie zwierząt – zatrważające zapowiedzi ministra

Z wielką uwagą i niepokojem Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych wysłuchał ostatnie wystąpienie w TVP1 Programie Tydzień Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pana Grzegorza Pudy z dnia 8.11.2020 r. na temat trwających prac w resorcie rolnictwa nad kolejną przygotowywaną zmianą ustawy o ochronie zwierząt a także prac dotyczących finansowania rolnictwa w nowej perspektywie finansowej.

Nadal, nie tyle niezrozumiała co bardzo zatrważająca, jest zapowiedź, że projekt znowu będzie procedowany jako projekt poselski. Zrozumiałym jest, że jest to dużo szybszy sposób procedowania ustawy, nie wymagający zarówno uzgodnień międzyresortowych, uzgodnień z Rządowym Centrum Legislacji, jak i ze stroną społeczną. Niestety mamy nieodparte wrażenie, że taki tryb procedowania został wybrany wyłącznie po to, aby przepchnąć szybko niekorzystne dla rolników przepisy pozbawiając ich w efekcie części dochodów, ale co równie niepokojące zabierając im również głos w ramach uzgodnień ze stroną społeczną .W wystąpieniu Minister rozminął się niestety z prawdą powołując się na rzekomo obowiązujące prawo zakazujące uboju rytualnego w Europie i że Polska podpisała zobowiązanie w tej sprawie. Natomiast zgodnie z przepisami rozporządzenia WE 1099/2009 z 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt, zwierzęta są uśmiercane wyłącznie po uprzednim ogłuszeniu, a w przypadku zwierząt poddawanych ubojowi według szczególnych metod wymaganych przez obrzędy religijne, wymóg ogłuszania nie ma zastosowania pod warunkiem, że ubój ma miejsce w rzeźni. Przepis ten stanowi więc faktycznie o zakazie uboju rytualnego (bez ogłuszania), ale tylko poza rzeźnią. Dobrostan zwierząt dotyczy hodowli a nie uboju a działania z PROW dla rolników dotyczące tzw. Dobrostanu zwierząt dotyczą większych powierzchni utrzymywania, wypasu na łąkach itd. a nie uboju. Z krajów Unii Europejskiej tylko Dania, Szwecja i Słowenia bez wyjątku wymagają wcześniejszego ogłuszenia zwierzęcia przed jego ubojem a Finlandia wymaga jednoczesnego znieczulenia podczas uboju. Ogłuszanie przed zabijaniem zwierząt obowiązuje dodatkowo w Islandii i Norwegii. W Grecji, Austrii, Łowie i Estonii prawo wymaga ogłuszenia po wykonaniu cięcia. W pozostałych krajach jest ono dozwolone, dlatego wprowadzenie tego zakazu w Polsce zaburzy konkurencyjność polskich gospodarstw rolnych. Ponadto, budżet na WPR ma określoną wielkość i jest mniejszy niż w poprzedniej perspektywie ze względu na klęski i epidemie z którymi Europa musi sobie radzić. Dlatego ewentualne rekompensaty z tytułu zakazu uboju rytualnego w Polsce będą wypłacane kosztem rolników zajmujących się inną produkcją i zmniejszeniem środków na inne działania. Ponadto, rekompensata jest to wyrównanie poniesionych strat. Rolnicy chcą produkować, być samowystarczalni i rozwijać się a nie dostawać jakieś wyrównywania, które też będą uzależnione od .sytuacji gospodarczej Państwa.

Zdaniem Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych zapowiedź dotycząca utworzenia Inspekcji Ochrony Zwierząt również nie wydaje się uzasadniona zarówno merytorycznie jak i finansowo. Istniejąca infrastruktura Biur Powiatowych i Wojewódzkich Inspekcji Weterynaryjnej oraz zatrudnieni w niej specjaliści - lekarze weterynarii, którzy na studiach zgłębiają wiedzę i praktykę minimum 5,5 roku - jest dla zadania ochrony zwierząt wystarczająca. Należałoby być może tylko wzmocnić kadrowo i finansowo, nie powołując nowego bytu Inspekcji, w której nie jest określone jakich specjalistów będzie zatrudniać.

Przedstawiając powyższe Zarząd KRIR 12 listopada 2020 r. ponownie zwrócił się do Premiera o zaprzestanie prac nad zmianą przepisów o ochronie zwierząt w dobie kryzysu epidemiologicznego i gospodarczego.

Premia na rozpoczęcie działalności pozarolniczej - wymóg ubezpieczenia w ZUS

W odpowiedzi na wniosek KRIR w sprawie zwalniania beneficjentów poddziałania poddziałania 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej" objętego Programem Rozwoju obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 z niektórych zobowiązań, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 13.11.2020 r. udzieliło następujących wyjaśnień:

"Zgodnie z § 2 ust.1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej" w ramach poddziałania „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2016 r. poz. 1196, z późn. zm.), beneficjent przedmiotowego instrumentu wsparcia zobowiązany jest do realizacji przedłożonego biznesplanu. Jednocześnie zgodnie z § 16 ww. rozporządzenia beneficjent powinien m.in.:

- prowadzić działalność na którą uzyskał wsparcie, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- zrealizować biznesplan w terminie w nim przewidzianym, lecz nie później niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy (m.in. utworzyć przewidziane w nim miejsca pracy);
- dokonać nie później niż do dnia złożenia wniosku o wypłatę drugiej raty pomocy zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych i podlegać tym ubezpieczeniom co najmniej do dnia upływu 5 lat od wypłaty pierwszej raty pomocy.

Należy przy tym zauważyć, że zgodnie z § 20 ww. rozporządzenia, beneficjent może wystąpić do dyrektora oddziału regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) z wnioskiem o wyrażenie zgody na zmianę założeń biznesplanu w trakcie jego realizacji, w tym wydłużenie okresu jego realizacji. Do ww. wniosku beneficjent dołącza zmieniony biznesplan wraz z podaniem przyczyn uzasadniających planowane zmiany. A zatem, beneficjent może zmienić założenia biznesplanu, np. w zakresie inwestycji w środki trwałe, liczby tworzonych miejsc pracy, czy nawet rodzaju prowadzonej działalności pozarolniczej.

Dyrektor oddziału regionalnego ARiMR wyraża zgodę na zmianę założeń biznesplanu w terminie 30 dni od dnia złożenia tego wniosku, w tym wydłużenie okresu jego realizacji, jednak nie dłużej niż do dnia upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, pod warunkiem spełnienia określonych warunków, w szczególności, że zmieniony biznesplan spełnia wymogi określone w ww. rozporządzeniu, a beneficjentowi przysługiwałaby pomoc na podstawie liczby punktów, które zostałyby przyznane na podstawie zmienionych założeń biznesplanu.

Natomiast w przypadku niezrealizowania założeń biznesplanu, beneficjent zobowiązany jest do zwrotu całości lub części kwoty pomocy (zgodnie z § 19 ww. rozporządzenia).

Jednocześnie informuję, iż zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 217, 300, 695 i 1440), w przypadku gdy w okresie obowiązywania na obszarze RP stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii beneficjent nie spełnia warunków, z zastrzeżeniem których została wydana decyzja o przyznaniu pomocy lub nie realizuje innych zobowiązań związanych z przyznaną pomocą, możliwe jest spełnienie przez niego tych warunków lub zrealizowanie zobowiązań w terminie późniejszym, uzgodnionym odpowiednio z organem, który przyznał tę pomoc (dyrektor oddziału regionalnego ARiMR).

Niezależnie od powyższego należy zauważyć, że przygotowywane i wprowadzane na bieżąco w celu złagodzenia skutków pandemii COVID-19 w Polsce przez rząd działania antykryzysowe dla firm (m.in. zwolnienia z opłacania składek do ZUS), mają zastosowanie również dla beneficjentów przedmiotowego instrumentu wsparcia."

Podejrzenie zmowy cenowej na rynku jabłek przemysłowych

Mając na uwadze przepisy ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 369 z poźn. zm.) oraz ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1213), w związku z wnioskiem Świętokrzyskiej Izby Rolniczej dotyczącym podejrzenia wystąpienia spekulacji i zmowy cenowej przy skupie jabłek do przetwórstwa - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 3 listopada 2020 r. przekazało sprawę według właściwości do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z prośbą o rozważenie stosownych działań w celu zbadania ewentualnego wystąpienia zmowy cenowej w odniesieniu do rynku jabłek.

Wniosek o interpretację warunku ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni

W związku z wystąpieniem w niektórych regionach kraju klęski podtopienia i zalania pól Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych wystąpił do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o wydanie interpretacji przepisów dotyczącej spełnienia warunku ubezpieczenia co najmniej 50% powierzchni upraw w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej za wyjątkiem łąk i pastwisk od co najmniej jednego z ryzyka. Z zapisu § 13 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wynika, że „Pomoc, o której mowa w ust. 1, pomniejsza się o 50%, jeżeli w dniu wystąpienia szkód w uprawach rolnych lub uprawach w szklarniach lub w tunelach foliowych co najmniej 50% powierzchni upraw w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej, z wyłączeniem łąk i pastwisk, nie było ubezpieczonych co najmniej od jednego z ryzyk, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3."

W związku z tym, że straty dotyczą dwóch lat gospodarczych tj. 2019/2020 oraz 2020/2021 rolnicy składają dwa odrębne wnioski o szacowanie strat-pierwszy dotyczący niezebranych płodów rolnych (np. buraka cukrowego, kukurydzy) i drugi-dotyczący nowych zasiewów ozimych. O ile w pierwszym przypadku logiczne wydaje się wykazanie spełnienia warunku ubezpieczenia min. 50% upraw poprzez zawarte polisy jesienią ubiegłego roku oraz wiosną

tego roku, to w przypadku nowych zasiewów brak jest takiej możliwości.
Nowe zasiewy uległy zniszczeniu w okresie gdy polisy nie mogły zostać zawarte lub nie obowiązywały (dotyczy to upraw w trakcie wschodów lub w okresie trwania karencji ubezpieczeniowej) a także nie obejmowały całego gospodarstwa, np. ze względu na planowane zasiewy wiosenne.
Należy dodać, że ustawa z dn. 7.07.2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, która nakłada obowiązek ubezpieczenia upraw reguluje termin jego spełnienia w art. 10c ust. 2. „Obowiązek ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, uważa się za spełniony, jeżeli od dnia 1 lipca roku następującego po roku, za który rolnik uzyskał płatności bezpośrednie, w okresie 12 miesięcy, ochroną ubezpieczeniową objęte jest co najmniej 50% powierzchni upraw, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt. 1, od co najmniej jednego ryzyk wymienionych w ust. 1."
Zgodnie z ww. ustawą do spełnienia obowiązku ubezpieczenia 50% upraw, za które rolnik otrzymał dotacje za 2020 r. , ma on czas zarówno jesienią 2020 r. jak i wiosną 2021 roku. Zatem zapisy dwóch cytowanych dokumentów nie są ze sobą zgodne. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 27.01.2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i modernizacji Rolnictwa mowa jest o spełnieniu obowiązku ubezpieczenia 50% upraw na dzień wystąpienia szkody, natomiast ustawa z dn. 7.07.2005 o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, dla tegorocznych upraw ozimych wskazuje termin spełnienia obowiązku na dzień 30.06.2021 r. W związku z tym w opinii samorządu rolniczego, wymagana jest interpretacja, według której ujednolici się te zapisy i sprawi, że będą one realne do spełnienia przy każdych warunkach pogodowych.
Kolejny problem stanowi przedmiot ubezpieczeń, który według wspomnianej ustawy obejmuje uprawy zbóż, kukurydzy, rzepaku, rzepiku, chmielu, tytoniu, warzyw gruntowych, drzew i krzewów owocowych, truskawek, ziemniaków, buraków cukrowych lub roślin strączkowych pomijając zasiewy traw na gruntach rolnych, strączkowych drobnonasiennych, czy gryki. Mimo braku możliwości ubezpieczenia tych upraw ich powierzchnia jest wliczana do powierzchni nieubezpieczonej w gospodarstwie (wyjątek stanowią wyłącznie łąki i pastwiska).
Następny problem stwarzają grunty znajdujące się na polderach lub w okolicy cieków wodnych, gdzie o ile towarzystwa ubezpieczeniowe zawrą polisę ubezpieczeniową (zdarza się to bardzo rzadko) to nie odpowiadają one za straty spowodowane zalaniem lub podtopieniem.
Obecnie rolnicy składają wnioski o szacowanie strat przez gminne komisje powołane przez wojewodów ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej.
W związku z wyżej przedstawionymi problemami Zarząd KRIR zwraca się o wyjaśnienie kiedy warunek ubezpieczenia minimum 50% gospodarstwa został lub zostanie spełniony i jakie dokumenty stanowią dowód jego spełnienia.

O konfliktach na obszarach wiejskich

W związku z wystąpieniem KRIR w sprawie problemów rolników z prowadzeniem działalności rolniczej oraz stworzenia systemowych rozwiązań dotyczących prowadzenia produkcji rolnej przedstawiam następujące stanowisko, resort rolnictwa zwrócił uwagę, że kwestia uciążliwości działalności rolniczej związana jest raczej z cywilistyczną kwestią wykonywania prawa własności.
Zgodnie bowiem z art. 144 k.c. „Właściciel nieruchomości powinien przy wykonywaniu swego prawa powstrzymywać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych". To więc do sądów powszechnych (w przypadku sporu) każdorazowo będzie należała ocena co jest immisją ponad przeciętną miarę, wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych.
Niemniej jednak, w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, dalej „Ustawa", funkcjonują już uregulowania, które w istotny sposób ograniczają (a w praktyce w wielu przypadkach wyłączają), nabywanie nieruchomości rolnych przez osoby niezwiązane z rolnictwem a więc osoby, które potencjalnie mogą podejmować działania zakłócające działalność rolniczą.
Przede wszystkim, aby kupić nieruchomość rolną o pow. 1 ha i większej, trzeba być rolnikiem indywidualnym (art. 2a ust. 1 Ustawy). „Nierolnicy", nieruchomość rolną mogą natomiast nabyć pod warunkiem wcześniejszego uzyskania zgody Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Z kolei zgoda taka uzależniona jest m. in. od zobowiązania się do prowadzenia działalności rolniczej na nabywanej nieruchomości rolnej (art. 2a ust. 4 pkt i lit. b i pkt 2 lit b Ustawy), a następnie faktycznego jej prowadzenia przez 5 lat (art. 2b ust. 1 Ustawy). W przypadku natomiast, gdy „nierolnik" zamierza nabyć nieruchomość rolną o pow. 0,3-0,99 ha, to istotnym ograniczeniem dla niego jest konieczność liczenia się z możliwością nabycia takiej nieruchomości, w trybie pierwokupu, przez KOWR działający na rzecz Skarbu Państwa (art. 3 ust. 4 Ustawy). Dopiero zatem nabycie przez „nierolnika" nieruchomości rolnej o pow. mniejszej niż 0,3 ha odbywa się bez żadnych ograniczeń (art. 1a pkt 1 lit. b Ustawy).
Ponadto, konflikty pomiędzy mieszkańcami obszarów wiejskich prowadzącymi działalność rolniczą a napływowymi mieszkańcami wsi często wynikają z przenikania się zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej, co z kolei jest konsekwencją braku odpowiedniego planowania przestrzennego.
Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii prowadzi intensywne prace nad reformą systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Nowa ustawa ma zawierać skuteczne regulacje gwarantujące ochronę interesu społeczności lokalnych, które stopniowo będą przybliżać do ładu przestrzennego. Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii dostrzega odmienne wyzwania stające przed gospodarowaniem przestrzenią na wsi i w miastach, dlatego zwróciło się do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z prośbą o współpracę w zakresie wypracowania optymalnych regulacji planistycznych dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenach wiejskich. Jedną z propozycji zmian w systemie planowania jest wprowadzenie planów urządzeniowo-rolnych gminy.
Plan urządzeniowo-rolny gminy jest opracowaniem planistycznym, rozwijającym zagadnienia uznane za priorytetowe w opracowaniach strategicznych. W szczególności porusza problematykę związaną z rolnictwem, a także ochroną środowiska naturalnego oraz z turystyką i rekreacją. Plan zawiera analizę stanu istniejącego rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz problematykę, która na nią pośrednio lub bezpośrednio oddziałuje.
Zdaniem resortu rolnictwa, wprowadzenie reformy planowania przestrzennego przyczyni się do zmniejszenia konfliktów na obszarach wiejskich poprzez wskazanie terenów na których jest prowadzona działalność rolnicza i jednocześnie objętych zakazem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Potrzebna interwencja na rynku trzody chlewnej

W dniu 23 listopada 2020 r. Zarząd KRIR zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o interwencję w związku z dramatyczną sytuacją na krajowym rynku trzody chlewnej.
W obecnej sytuacji to wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz SARS-CoV-2 dyktują ceny wieprzowiny. Niepewność na rynku wieprzowiny, a także obawy związane z panującymi obecnie wirusami zmusiły producentów świń do wstrzymania produkcji. Rolnicy obawiają się, że z braku możliwości zwiększenia produkcji i dalszego rozwoju nie wywiążą się z podjętych zobowiązań, gdyż wielu z nich zaciągnęło kredyty inwestycyjne lub skorzystało z dofinansowań z PROW na rozwój produkcji trzody chlewnej.
Wpływ na pogorszenie cen wieprzowiny ma również spadek popytu na nią w gospodarstwach domowych. Prognozuje się, że konsumpcja wieprzowiny może obniżyć się na rzecz mięsa drobiowego, które jest tańsze niż mięso wieprzowe.
Rolnicy mają też duże obawy związane z ewentualnym pojawieniem się choroby Covid-19 w ubojniach i zakładach mięsnych, które mogłyby wywołać dodatkowe zaburzenia na rynku.
Ponadto potwierdzenie przypadków ASF w Niemczech, również wpłynęło na drastyczne spadki cen skupu żywca wieprzowego. W efekcie mamy do czynienia z nadwyżką produkcji żywca w Niemczech, co wpływa na niskie ceny tucznika w Polsce. Zachodzi przypuszczenie stosowania cen dumpingowych przez niemieckie firmy handlowe. Należałoby, wiec zweryfikować ceny skupu w Niemczech i płacone przez polskie zakłady za mięso lub żywiec importowany. Dlatego też, wnioskujemy o natychmiastową interwencję na rynku wieprzowiny. Prosimy też o podjęcie działań na forum UE mających na celu czasowe w czasie pandemii wstrzymanie kontroli oraz biegu spraw w ARiMR, ponieważ podjęte przez rolników zobowiązania z PROW nie są możliwe do spełnienia przez wyżej opisane przyczyny.

Wniosek o wydłużenie naboru na "Premię na rozpoczęcie działalności pozarolniczej"

W dniu 23 listopada 2020 r., Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zwrócił się do Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Pani Haliny Szymańskiej o wydłużenie do dnia 28 grudnia 2020 r. terminu naboru na poddziałanie 6.2 „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" ze względu na pandemię koronawirusa.
Rolnicy z całego kraju zwracają się o pilną interwencję w tej sprawie ze względu na wydłużony czas oczekiwania na uzyskanie kompletu dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku oraz ze względu na ograniczoną dostępność doradców pomagających wypełnić wniosek, którzy są na kwarantannach lub pracują zdalnie i tym samym kontakt osobisty jest z nimi utrudniony.
Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu "Premię na rozpoczęcie działalności pozarolniczej" w ramach poddziałania "Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U.2016.1196 z późn. zm.) w §7 ust. 3 przewiduje możliwość wydłużenia terminu składania wniosków do 60 dni od dnia rozpoczęcia naboru, czyli do dnia 28 grudnia 2020 r., dlatego Zarząd KRIR wnosi o wydłużenie terminu naboru celem umożliwienia złożenia wniosków przez wszystkich zainteresowanych beneficjentów.

Wysokie ceny badań blokują rozwój RHD wyjaśnienia MRiRW

W odpowiedzi na pismo Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych z dnia 22.10.2020r., dotyczące możliwości dofinansowania, zmniejszenia lub zniesienia kosztów badań mikrobiologicznych żywności wyprodukowanej w ramach rolniczego handlu detalicznego, resort rolnictwa przekazał następujące informacje.
W ramach instrumentu pomocy w zakresie wsparcia inwestycji w przetwórstwo i marketing produktów rolnych, wdrożonego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój" objętego programem rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 651 i 1880), możliwe jest dofinansowanie kosztów zakupu aparatury do wykonywania tego typu badań tj. zgodnie z treścią przepisów wykonawczych dla poddziałania 4.2 kosztów w zakresie: „aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania". Natomiast w przypadku „Wsparcia na przystępowanie do systemów jakości", w ramach PROW

2014-2020, do kosztów kwalifikowalnych operacji zalicza się m.in. koszty kontroli (w tym badań specjalistycznych i analiz).
Jednocześnie należy podkreślić, że zgodnie z przepisami prawa żywnościowego środki spożywcze produkowane m. in. w ramach rolniczego handlu detalicznego powinny być badane przez producentów, w miarę potrzeb, na zgodność z kryteriami mikrobiologicznymi, zawartymi w rozporządzeniu (WE) Komisji nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005 r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 338 z 22.12.2005, str. 1, z późn. zm.), w ramach potwierdzenia lub weryfikacji prawidłowego funkcjonowania stosowanych przez nich procedur opartych na zasadach HACCP i dobrej praktyce higienicznej. Przy czym, to podmioty prowadzące daną działalność decydują o odpowiedniej częstotliwości pobierania próbek do badań na zgodność z ww. kryteriami, z wyjątkiem przypadków, w których częstotliwości te zostały określone w załączniku I do ww. rozporządzenia. Ponadto, częstotliwość pobierania próbek do badań powinna być dostosowana do rodzaju i wielkości przedsiębiorstwa, pod warunkiem, że nie stworzy to zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności. Podmioty prowadzące rolniczy handel detaliczny przy opracowywaniu procedur opartych na zasadach HACCP i dobrej praktyce higienicznej mogą posiłkować się wytycznymi w tym zakresie zawartymi np. w „Zawiadomieniu Komisji w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania systemów zarządzania bezpieczeństwem żywności obejmujących programy warunków wstępnych i procedury oparte na zasadach HACCP, uwzględniających ułatwienia/elastyczność w zakresie wdrażania w niektórych przedsiębiorstwach spożywczych" udostępnionymi pod adresem: udostępnionymi pod adresem: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0730(01)&from=EN.
Ponadto rolnicy mogą również zasięgnąć porad lub informacji w zakresie przepisów prawa żywnościowego, w tym dotyczących spełnienia wymogów rozporządzenia (WE) Komisji nr 2073/2005, u właściwego ze względu na siedzibę zakładu lub miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii albo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.
Reasumując, to podmioty prowadzące daną działalność, co do zasady, decydują o odpowiedniej częstotliwości pobierania próbek do badań mikrobiologicznych żywności, a częstotliwość ta powinna być dostosowana do rodzaju i wielkości przedsiębiorstwa, pod warunkiem, że nie stworzy to zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności. Jednocześnie możliwe formy pomocy rolnikom, w kontekście badań laboratoryjnych żywności, są aktualnie możliwie jedynie na zasadach ustalonych w ww. instrumentach wsparcia.

źródło: www.krir.pl

INFORMACJE MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolnych

– Komisja Europejska oczekuje wzmocnienia małych i średnich gospodarstw, a to się świetnie wpisuje w program rolny Prawa i Sprawiedliwość, który realizuje rząd – podkreślił minister rolnictwa i rozwoju wsi Grzegorz Puda podczas konferencji prasowej po spotkaniu z unijnym komisarzem ds. rolnictwa Januszem Wojciechowskim.

– Jako priorytet mojej służby, na stanowisku ministra rolnictwa i rozwoju wsi, obrałem wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolnych – zaznaczył minister.
Według szefa resortu rolnictwa niezbędne będą zmiany legislacyjne, które będą skierowane na upodmiotowienie rodzinnych gospodarstw rolnych.
– Do tej pory taką podmiotowość miał gospodarz, co skutkowało np. komplikacjami przy kwestiach spadkowych, czy realizacji programów unijnych – mówił Grzegorz Puda.
Minister zwrócił przy tym uwagę, że bardzo ważne jest poszerzenie poziome gospodarstw rodzinnych poprzez tworzenie silnych podmiotów – spółdzielni gospodarstw rodzinnych, które będą postrzegane jako jeden silny podmiot na rynku rolnym.
Ważną kwestią w przyszłej wspólnej polityce rolnej będą gospodarstwa ekologiczne.
– Wspólnie z komisarzem Wojciechowskim jesteśmy gotowi na tworzenie wszelkich możliwych zachęt, by rolnicy mogli uprawiać ziemię i produkować z poszanowaniem przyrody, tak aby to było dla nich opłacalne – powiedział szef resortu rolnictwa.
– Również kolejny cel Komisji Europejskiej, czyli dobrostan zwierząt jest naszym priorytetem i będziemy na te działania przekazać trochę więcej środków – poinformował minister Grzegorz Puda.
– Trzeci element nowej Wspólnej Polityki Rolnej, czyli dobrostan zwierząt już jest w Polsce realizowany. Dołożymy wszelkich starań, aby rolnicy byli zainteresowani inwestowaniem w dobrostan zwierząt i odnosili z tego korzyści – zapewnił minister.
Gospodarz dzisiejszego spotkania zwrócił uwagę, że wkrótce zacznie funkcjonować nowy, europejski znak, który będzie dotyczył dobrostanu zwierząt. Dla konsumenta będzie on potwierdzeniem wysokiej jakości mięsa pozyskanego bez zbędnego cierpienia zwierząt.
– Ci, którzy wejdą w ten system, będą konkurencyjni na rynku – podkreślił minister Grzegorz Puda.
Komisarz Janusz Wojciechowski podkreślił ważną rolę, jaką odegrał minister Grzegorz Puda w kwestii osiągnięcia kompromisu podczas posiedzenia ostatniej unijnej Rady Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa oraz podziękował za bardzo aktywny udział.
– Rolnicy czekają na decyzje. To będzie wspólna decyzja trilogu: Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Komisji Europejskiej. Konsultacje potrwają do końca roku. Zależy nam na tym, aby rekomendacje uwzględniały specyfikę każdego państwa – dodał komisarz.
Komisarz Janusz Wojciechowski poinformował, że poszczególnym krajom przekazane zostały rekomendacje dotyczące Planów Strategicznych.

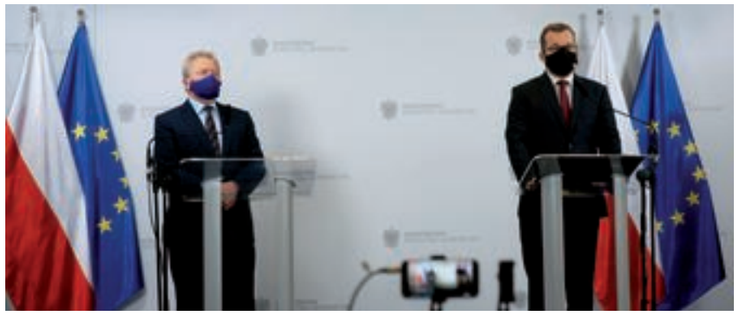

– Komisja współpracuje z państwami członkowskimi, również z polskim rządem, nad przygotowaniem takich planów, a więc tego konkretnego dokumentu, który poszczególne państwa zaproponują swoim rolnikom, wybierając ważne dla nich elementy we Wspólnej Polityce Rolnej – powiedział Janusz Wojciechowski.
– Staraliśmy się dostosować te rekomendacje również do szczególnej sytuacji Polski - kraju, w którym gospodarstwa rodzinne odgrywają szczególną rolę, mają szczególne miejsce w strukturze rolnej – zapewnił komisarz.
Podsumowując komisarz Janusz Wojciechowski zwrócił się bezpośrednio do rolników.
– Proszę się nie obawiać Zielonego Ładu w rolnictwie. Te wymagania ekologiczne są dobrowolne, nikt nie będzie zmuszany do tego, aby uczestniczyć w ekoschematach czy ekoprogramach. Rolnicy będą mogli w tych programach uczestniczyć dobrowolnie, jeżeli będą widzieli sens. Naszą rolą w planie strategicznym jest to, aby tak te działania zaprogramować, aby rolnicy widzieli sens i korzyść z angażowania się w te programy – podkreślił Janusz Wojciechowski.

źródło: www.mrirw.gov.pl

INFORMACJE AGENCJI RESTRUKTURYZACJI i MODERNIZACJI ROLNICTWA

Termin składania wniosków o przyznanie pomocy na małe przetwórstwo i RHD wydłużony o miesiąc

Termin przyjmowania wniosków o przyznane pomocy na "Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój" został wydłużony do 24 grudnia 2020 r. Nabór wniosków o takie wsparcie rozpoczął się 26 października i pierwotnie miał trwać do 24 listopada. Decyzją Prezes ARiMR Haliny Szymańskiej wnioski będzie można składać do 24 grudnia 2020 r. Wnioski przyjmują oddziały regionalne ARiMR. Można je składać osobiście, drogą elektroniczną lub rejestrowaną przesyłką pocztową. Oferta pomocy, finansowana jest z budżetu PROW 2014-2020, skierowana jest do dwóch grup beneficjentów. Pierwszą stanowią rolnicy, domownicy bądź małżonkowie rolników, którzy zdecydują się na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie przetwarzania produktów rolnych. Rejestracja działalności musi nastąpić przed złożeniem wniosku o płatność. Ta grupa wnioskodawców może ubiegać się o wsparcie do 500 tys. zł. Druga grupa obejmuje rolników lub ich małżonków prowadzących lub podejmujących prowadzenie działalności przetwórczej i sprzedaży produktów przetworzonych w ramach rolniczego handlu detalicznego (RHD). W tym przypadku nie jest wymagane prowadzenie działalności gospodarczej, a maksymalna kwota dofinansowania wynosi 100 tys. zł. Pomoc na „małe przetwórstwo i RHD" przyznawana jest w formie refundacji do 50 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację inwestycji służących: przetwórstwu m.in. mleka, mięsa, owoców i warzyw, zbóż czy ziemniaków, przetwarzaniu produktów rolnych na cele energetyczne czy zamrażaniu lub przechowywaniu produktów rolnych. Katalog inwestycji, na które można otrzymać wsparcie, obejmuje m.in. budowę, rozbudowę lub modernizację budynków wykorzystywanych do prowadzenia działalności przetwórczej; zakup oraz instalację maszyn lub urządzeń do przetwarzania i magazynowania; aparatury pomiarowej i kontrolnej; inwestycje związane z dostosowaniem pomieszczeń pomocniczych służących przygotowaniu posiłków (np. kuchni) i pomieszczeń gospodarczych służących do przechowywania produktów żywnościowych oraz zakup maszyn czy urządzeń służących ochronie środowiska. Więcej informacji na stronie www.arimr.gov.pl

Po pieniądze z PROW jeszcze w tym roku

– Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uruchomia w końcówce roku cztery nowe nabory wniosków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – informuje Halina Szymańska, prezes ARiMR. – Wśród nich jest np. program pomocy dla tych rolników, którzy chcą przeciwdziałać skutkom suszy i zaopatrzyć swoje gospodarstwa w urządzenia nawadniające. Przed kolejnym sezonem wiosenno-letnim warto o takich inwestycjach pomyśleć. Zachęcam więc do zapoznania się z naszą ofertą pomocy i skorzystanie ze środków dostępnych z budżetu PROW 2014-2020.

INWESTYCJE W NAWADNIANIE GOSPODARSTW

Rolnicy, którzy chcą zabezpieczyć swoje uprawy przed skutkami suszy, mogą ubiegać się o dotację na inwestycje w nawadnianie gospodarstwa. Od 30 listopada 2020 r. do 28 stycznia 2021 r. trwał będzie nabór wniosków o przyznanie tego rodzaju wsparcia.

O pomoc, która realizowana jest w ramach działania „Modernizacja gospodarstw rolnych", może wystąpić rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni co najmniej 1 ha i nie większe niż 300 ha, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku wykazał przychód w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Konieczne jest również posiadanie wpisu w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Wsparcie jest przyznawane na realizację inwestycji ulepszających już istniejące instalacje nawadniające, powiększających obszar nawadniania lub jednocześnie powiększających obszar nawadniania i ulepszających już istniejące instalacje. Dofinansowanie można otrzymać m.in. na: budowę studni i zbiorników; zakup maszyn i urządzeń do poboru, magazynowania, uzdatniania, odzyskiwania lub rozprowadzania wody, instalacji nawadniających i systemów do sterowania nawadnianiem.

Limit finansowy na jednego beneficjenta i jedno gospodarstwo wynosi 100 tys. zł, przy czym refundacji podlega 50 proc. kosztów poniesionych na realizację inwestycji (60 proc. w przypadku młodego rolnika). Minimalny poziom kosztów inwestycji musi być wyższy niż 15 tys. zł.

USŁUGI DLA ROLNIKÓW Z DOFINANSOWANEM

Ta propozycja skierowana jest do przedsiębiorców, którzy pracują już na rzecz rolników i chcą rozwijać swoją działalność w zakresie usług wspomagających produkcję roślinną lub chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, czy też usług świadczonych po zbiorach. Od 30 listopada 2020 r. do 13 stycznia 2021 r. mogą oni składać wnioski o pomoc na „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych".

O dotację może ubiegać się osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo wykonuje działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych przez okres co najmniej dwóch lat poprzedzających dzień złożenia wniosku w zakresie co najmniej jednego z następujących kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności: 01.61.Z – Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną, 01.62.Z – Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, 01.63.Z – Działalność usługowa następująca po zbiorach.

Refundacji podlega do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się m.in. koszty zakupu lub leasingu (zakończonego przeniesieniem prawa własności) nowych maszyn, narzędzi lub urządzeń do produkcji rolnej, aparatury pomiarowej i kontrolnej, sprzętu komputerowego i oprogramowania służących do zarządzania przedsiębiorstwem lub wspomagających sterowanie procesem świadczenia usług, wdrożenia systemu zarządzania jakością, opłat za patenty i licencje. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie 500 tys. zł na jednego beneficjenta.

Dofinansowanie nie obejmuje zakupu nieruchomości, rzeczy używanych, jak również kosztów robót budowlanych, leasingu zwrotnego oraz podatku VAT.

INWESTYCJE NA OBSZARACH NATURA 2000

Od 1 do 30 grudnia 2020 r. rolnicy gospodarujący na obszarach cennych przyrodniczo będą mogli składać w ARiMR wnioski o przyznanie wsparcia na „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000".

Pomoc może otrzymać rolnik, jeżeli m.in. w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, łączna powierzchnia trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych położonych na obszarze Natura 2000 wynosi co najmniej 1 ha. Pomoc ma ułatwić prowadzenie działalności rolniczej w zgodzie z podwyższonymi standardami środowiskowymi obowiązującymi na tych cennych przyrodniczo terenach.

Wsparcie przyznaje się na inwestycje, które m.in. przyczynią się do utrzymania i użytkowania w gospodarstwie trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 i nie są sprzeczne z działaniami ochronnymi obligatoryjnymi ustalonymi dla obszaru Natura 2000, na którym jest położone gospodarstwo, w planach zadań ochronnych lub w planach ochrony (jeśli plany takie zostały ustanowione).

Refundacji podlega 50 proc. kosztów poniesionych na realizację inwestycji (w przypadku młodego rolnika – 60 proc.). Limit pomocy przypadający na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo wynosi 500 tys. zł. Wysokość wsparcia zależy od rodzaju realizowanej inwestycji. W przypadku budowy lub modernizacji budynków inwentarskich lub adaptacji innych budynków na budynki inwentarskie można otrzymać maksymalnie 500 tys. zł. Natomiast w przypadku realizacji pozostałych inwestycji, np. zakupu maszyn do utrzymania trwałych użytków zielonych, urządzeń do pojenia zwierząt czy przechowywania pasz, można ubiegać się o wsparcie do 200 tys. zł.

ZABEZPIECZENIE WÓD PRZED AZOTANAMI

Rolnicy, którzy chcą w swoich gospodarstwach zrealizować „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych", mogą od 29 grudnia 2020 r. do 26 lutego 2021 r. składać w ARiMR wnioski o dotacje na ten cel.

Wsparcie adresowane jest do gospodarzy prowadzących chów lub hodowlę zwierząt w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich.

O pomoc nie mogą ubiegać się właściciele ferm drobiu powyżej 40 tys. stanowisk oraz trzody chlewnej powyżej 2 tys. stanowisk dla świń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

Maksymalnie na jedno gospodarstwo można otrzymać 100 tys. zł. Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 50 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na inwestycję (60 proc. w przypadku młodego rolnika).

Pomoc może być przyznana na inwestycje, które zapewnią dostosowanie gospodarstw do wymagań określonych w „Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu", które dotyczą warunków przechowywania nawozów naturalnych (oraz kiszonek – w przypadku młodych rolników).

Dofinansowanie można otrzymać m.in. na koszty: budowy, przebudowy lub zakupu zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, płyt do gromadzenia nawozów naturalnych stałych, zbiorników lub płyt do przechowywania kiszonek, jak również zakupu nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych.

Wnioski w tych czterech naborach przyjmują oddziały regionalne ARiMR. Można je składać osobiście, drogą elektroniczną lub rejestrowaną przesyłką pocztową.

Źródło: www.arimr.gov.pl

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

ZACHODNIOPOMORSKI e-bazarek

zachodniopomorskiebazarek.pl

Stworzona z myślą o rolnikach i konsumentach strona internetowa zachodniopomorskiebazarek.pl oferuje możliwość tworzenia krótkich łańcuchów dostaw pomiędzy producentami a konsumentami. To doskonała, bezpłatna promocja rolników, producentów regionalnej i ekologicznej żywności, usługodawców, twórców rękodzieła oraz kół gospodyń wiejskich. I okazja dla konsumenta – na zakup w cenach producenta, bez dodatkowej marży.

ROLNIKU SKORZYSTAJ!
✓ bezpłatna rejestracja
✓ darmowa promocja

KONSUMENCIE SKORZYSTAJ!
✓ ciekawe oferty z Twojej okolicy
✓ zapomnij o marży, kupuj bez pośredników: od producenta do konsumenta

JAK SIĘ ZGŁOSIĆ?
Rejestracja na stronie: zachodniopomorskiebazarek.pl
e-mail: zachodniopomorskiebazarek@zodr.pl
tel. 91 561 37 00

KONTRAKTACJA i SKUP
FACELII, ZBÓŻ i TRAW

Super oferta!

Rolimpex

SPRZEDAŻ MATERIAŁU SIEWNEGO (ZBOŻA, TRAWY, MIESZANKI TRAW PASTEWNYCH, NASIONA SPECJALISTYCZNE I INNE)

- najlepsze ceny
- natychmiastowa płatność
- umowy gwarantujące dostawy nasion bazowych
- fachowa pomoc w założeniu i prowadzeniu plantacji
- odbiór nasion bezpośrednio z gospodarstwa

Zakład w Białogardzie zaprasza do współpracy!

Rolimpex S.A. • Zakład w Białogardzie
ul. Chocimska 12 • 78-200 Białogard
• **Agnieszka Safaryn** • tel. 660 646 558 • a.safaryn@rolimpexsa.pl
• **Dariusz Dudek** • tel. 604 560 338 • d.dudek@rolimpexsa.pl

www.rolimpexsa.pl

UWAGA!

ROLNIKU-PRZEDSIĘBIORCO!

Zachęcamy do umieszczania w naszym „Echu Zachodniopomorskiej Wsi…" swoich reklam! Docieramy jako bezpłatny miesięcznik do rolników, instytucji okołorolniczych, szkół i urzędów.

Szczegóły:

tel. 91 484 40 72, e-mail: izba@zir.pl

tel. 94 346 05 14, e-mail: koszalin@zir.pl

ZAMÓW REKLAMĘ JUŻ TERAZ!

Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa

oferta kierunków studiów 2021/2022

- S1 S2 N2 **Architektura krajobrazu** - rekrutacja bez egzaminu z umiejętności plastycznych!
- S1 N1 S2 N2 **Odnawialne źródła energii**
- S1 N1 S2 N2 **Ochrona środowiska**
- S1 N1 S2 N2 **Ogrodnictwo**
- S1 N1 S2 N2 **Rolnictwo**
- S1 N1 **Uprawa winorośli i winiarstwo**

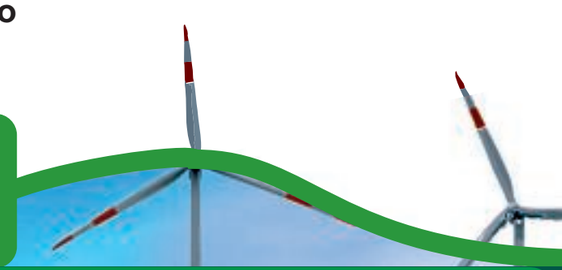

- S1 studia stacjonarne I stopnia, inżynierskie liczba semestrów: 7
- N1 studia niestacjonarne I stopnia, inżynierskie liczba semestrów: 8, odpłatne
- S2 studia stacjonarne II stopnia, magisterskie liczba semestrów: 3
- N2 studia niestacjonarne II stopnia, magisterskie liczba semestrów: 4, odpłatne

OFERTA HANDLOWA

Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu oferuje sprzedaż jaj z chowu ściółkowego i wolno wybiegowego dla klientów indywidualnych i hurtowych. Stosowany u nas system chowu kur niosek gwarantuje wysoką jakość i smak jaj, które są bardzo powszechnym i częstym składnikiem naszego menu. Doskonała jakość naszych jaj to zasługa kur, które karmione są paszami wyprodukowanymi ze zbóż naszego gospodarstwa. W 2019 r. powiększyliśmy swoją produkcję o nowo wybudowany kurnik, w którym zastosowano najnowocześniejszy system chowu kur niosek na wolnym wybiegu.

Cały proces produkcji jest pod stałą kontrolą weterynaryjną oraz przestrzegamy rygorystycznego systemu kontroli jakości jaj przeznaczonych do sprzedaży.

Jaja konsumpcyjne sprzedajemy w opakowaniach po 10, 12, 30 szt. Ofertę kierujemy do właścicieli sklepów spożywczych, cukierni, restauracji, barów, zakładów żywienia zbiorowego, placówek pomocy społecznej, szpitali.

Jaja dostarczane są przez Zakład Pakowania Jaj Mariusz Rydzkowski, który własnym transportem dowozi je w odległości do ok. 200 km gwarantując niezawodną jakość i świeżość.

KLASY WAGOWE JAJ:

- **XL (73 g i więcej)**
- **L (63–73 g)**
- **M (53–63 g)**
- **S (50–55 g)**

KONTAKT

Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Witold Rydzkowski
ul. Połczyńska 6, 78-220 Tychowo
tel: +48 606 685 993

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH TUW

Pakiet „Super Rolnik 2021”

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych "TUW" przygotowało dla rolników, w których posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne specjalną ofertę ubezpieczeniową w ramach Pakietu „Super Rolnik 2021”.

W ramach powyższego Pakietu można ubezpieczać budynki wchodzące w skład gospodarstwa rolnego (w tym budynki mieszkalne i budynki gospodarcze np. obory, stajnie, chlewnie, kurniki, stodoły, szopy, szklarnie), na warunkach określonych w ustawie z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych. Zakres ochrony obowiązkowego ubezpieczenia budynków rolniczych można rozszerzyć o szkody powstałe na skutek: dewastacji, dymu i sadzy, fali ponaddźwiękowej, katastrofy budowlanej, przepięcia, silnego wiatru, trzęsienia ziemi, uderzenia pojazdu, upadku drzew i masztów, zalania i zapadania się ziemi, natomiast budynków mieszkalnych nawet w szerszym zakresie – w wariancie ubezpieczenia „wszystkie ryzyka”. Ochroną można także objąć budowle, w tym m.in. silosy, podjazdy, płyty obornikowe i hale brezentowe, a także obiekty małej architektury, których piękno i pomysłowość wykonania niejednokrotnie możemy podziwiać w ogrodach naszych rolników.

Dodatkowo, w ramach Pakietu „Super Rolnik 2021”, można ubezpieczyć następujące mienie: ziemiopłody, zwierzęta gospodarskie, sprzęt rolniczy, materiały i zapasy gospodarstwa rolnego, ruchomości domowe i stałe elementy wykończeniowe budynków. Ubezpieczenie zapewni ochronę mienia od pożaru i innych zdarzeń losowych, z możliwością rozszerzenia o ryzyko powodzi. Zakres ubezpieczenia może obejmować również kradzież z włamaniem, rabunek, rozbój uliczny oraz kradzież stałych elementów wykończeniowych (zewnętrznych) budynku mieszkalnego. Ponadto, ochroną objęte będą także koszty: akcji ratowniczej, działań podjętych po szkodzie, odtworzenia dokumentacji i naprawy zabezpieczeń przeciw-kradzieżowych.
W Pakiecie „Super Rolnik 2021” można również ubezpieczyć szyby i przedmioty szklane od stłuczenia oraz instalacje odnawialnych źródeł energii (instalacje fotowoltaiczne, solarne, wiatraki, pompy ciepła itp.)

W Pakiecie „Super Rolnik 2021” można zawrzeć także umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC rolnika, które wraz z dobrowolnymi ubezpieczeniami następstw nieszczęśliwych wypadków oraz OC w życiu prywatnym, będzie stanowiło dopełnienie ochrony rolnika i osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym przed skutkami zdarzeń, w których będą uczestniczyć lub które powstaną z ich winy, a w których osobami poszkodowanymi będą osoby trzecie.
Dodatkowo w ramach Pakietu „Super Rolnik 2021”, można objąć ochroną ubezpieczeniową sprzęt rolniczy: kombajny zbożowe, maszyny rolnicze samojezdne, sprzęt rolniczy (zagregowany z maszyną rolniczą samojezdną) oraz ciągniki i przyczepy rolnicze od wszystkich zdarzeń (Agrocasco) w tym także i od ryzyka kradzieży.

W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik 2021” rolnikowi przysługuje zniżka specjalna za kompleksowe ubezpieczenie posiadanego mienia. Wysokość zniżki może wynieść nawet 20%, zgodnie z zasadą, że im większa liczba i rodzaj zawartych ubezpieczeń w pakiecie, tym większa zniżka, a w efekcie mniejsza składka do zapłaty przez rolnika.

Ponadto, przy zawieraniu umowy ubezpieczenia w Pakiecie „Super Rolnik 2021” Ubezpieczony otrzyma kupon zniżkowy, uprawniający do zwolnienia z opłaty składki członkowskiej w przypadku zawarcia w systemie informatycznym Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” następujących umów ubezpieczenia:

1. OC posiadacza pojazdu mechanicznego i/lub autocasco (w tym pakiet „Razem w TUW”),
2. upraw rolnych z dopłatami do składki z budżetu państwa,
3. zwierząt gospodarskich z dopłatami do składki z budżetu państwa.

Kupon zniżkowy może być wykorzystany przez rolnika wielokrotnie, przy umowach ubezpieczenia zawieranych na rzecz ubezpieczonego rolnika z rocznym okresem ważności kuponu.

Pakiet „Super Rolnik 2021” jest atrakcyjną ofertą zarówno dla rolników będących już Członkami Towarzystwa, jak i dla tych, którzy dopiero wstąpią w poczet jego Członków. Pakiet ten zapewnia kompleksową ochronę ubezpieczeniową, dostosowaną do indywidualnych potrzeb rolników, a przy tym, co istotne, bardzo przystępną cenowo.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW” zaprasza do swoich jednostek terenowych i agentów na terenie całego kraju. Więcej informacji na stronie internetowej **www.tuw.pl.**

Informacja stanowi materiał promocyjny Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW“ z siedzibą : **02-793 Warszawa, ul. H. Raabego 13**